

Пасенко Н.К.

аспірантка,

Навчально-науковий інститут публічної служби та управління

ОРІДУ НАДУ при Президентові України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2556-7372>

ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ОДИН З МЕХАНІЗМІВ РЕІНЖИНІРИНГУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Реформування в Україні – це основна тема політико-управлінських змін, які, у свою чергу, підвищують значущість інновацій в системі управління, здатність її до трансформацій та перебудови функціонування існуючих процесів – реінжинірингу.

Не останньою темою в суспільстві є адміністративно-територіальна реформа, черговий етап якої завершився утворенням об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Цю реформу називають найуспішнішою серед інших, а на розвиток після даного етапу покладають значні сподівання. Хоча при цьому виникає чимало питань, як надалі забезпечити ефективне функціонування утворених громад: які шляхи розвитку, які кроки та ініціативи слід підтримати на місцях, як організувати управління територіями. Адже, саме це було і залишається головною метою реформи. За цих умов одним із потужних механізмів здійснення згаданих трансформацій на всіх рівнях управління можна вважати геоінформаційні технології.

Йдеться про активне використання геоінформаційних систем (ГІС) для раціонального використання земельних ресурсів ОТГ та відкритості

процесів землеустрою, адже принцип доступності до цих та інших ресурсів, різних соціальних благ є основою об'єднання громад. Сформовані громади мають вирішити свої першочергові завдання, а саме: провести аналіз можливостей розвитку, здійснити аналіз видів, кількості, дислокації ресурсів, проаналізувати склад, призначення та потужність об'єктів інфраструктури.

Результатом такого аналізу має стати розуміння реальної поточної ситуації, що допоможе спланувати та реалізувати радикальні зміни в управлінській діяльності, які мають призвести до покращення рівня життя громадян в ОТГ. ГІС має стати основним інструментом для прийняття виважених управлінських рішень та відігравати головну роль у вирішенні проблемних питань в ОТГ.

Наразі у багатьох громадах відбувається перегляд та радикальна зміна процесів у системі публічного управління громадами для досягнення докорінних покращень за головними показниками ефективності соціально-економічного та культурного розвитку цих громад. Саме такий підхід слід, на думку Л. Приходченко, реалізовувати на даному етапі розвитку громад, коли варто прагнути перейти від оптимізації процесів до реінжинірингу [3, с. 127]. Спираючись на ґрунтовний аналіз Л.М. Таранюка щодо визначень реінжинірингу бізнес-процесів [4, с. 100] можна зробити висновок: реінжиніринг – це інтенсивна, орієнтована на клієнта управлінська ініціатива, що надходить від керівництва та має на меті здійснення прориву у сфері підвищення ефективності й зниження вартості процесів.

ГІС – це перший крок на шляху до підвищення ефективності управління територією та побудови сучасного інформаційного суспільства. А найважливішою ознакою руху в цьому напрямку є зростаючий інтерес до відповідних продуктів серед керівників усіх рівнів.

Найпоширеніший спосіб використання ГІС як інформаційно-аналітичної системи, що в якості основи використовує базу даних та засоби картографічної візуалізації, є візуальний аналіз. Дані для аналізу можуть бути найрізноманітнішими: інформація про ресурси, промисловість, транспорт, екологічні та будівельні обмеження, інформація про землевласників і характер використання земель, демографічні та соціологічні дані, а найголовніше – матеріали містобудівної документації. Візуалізація допомагає побачити взаємозалежності та визначати доцільність створення нових об'єктів для покращення розвитку інфраструктури.

Також ГІС застосовують в управлінні активами громади і для сприяння веденню електронного документообігу. Геоінформаційне середовище може забезпечити зберігання паспортів земельних ділянок або окремих об'єктів в єдиній системі, використовуватись при оцінці

земель і мінімізувати витрати на ці процедури, забезпечувати видачу кадастрових довідок і дозволів різного роду. ГІС має можливість обміну даними між різними структурами, забезпечивши таким чином отримання оперативної інформації щодо різних потреб громади.

Голови громад зазначають, що навіть на етапі актуалізації та нанесення шарів на карту вже з'являється значний ефект, оскільки відбувається своєрідна інвентаризація земель. Є можливість побачити, чи сплачені податки за користування земельними ділянками, чи використовуються землі за призначенням і таке інше.

Абдикеев Н., Данько Т., Кісельов А. виділяють два види реінжинірингу: кризовий та реінжиніринг розвитку [1, с. 56]. Використання ГІС дає можливість поєднати ці два види реінжинірингу, адже, коли йдеться про розв'язання назрілих серйозних проблем в організації управління і потрібен комплекс заходів, які б дали змогу ліквідувати слабкі місця (кризовий реінжиніринг), доцільно впроваджувати та використовувати геоінформаційні технології.

А після впровадження ГІС, коли базова інформація нанесена і вже є розуміння загальної картини, покращити динаміку розвитку можна, зосереджуючись на більш вузьких процесах через запровадження адресного реєстру, нанесення трубопроводів та інших комунікацій для швидкого та якісного реагування, можливість обміну даними між різними управлінськими структурами, залучення громадян через відображення карт на вебпорталі та побудови зворотного зв'язку. Все перелічене забезпечує отримання оперативної інформації щодо проблем і потреб громади, підвищуючи соціальну ефективність та результативність управлінських рішень.

Костюкевич Р. і Мандзюк О. у своїй статті [2, с. 74] наголошують на тому, що процеси децентралізації державного управління в Україні зможуть дати очікуваний ефект лише у випадку формування ефективної системи стратегічного управління на рівні об'єднаних громад, серед яких – успішне впровадження управління територіями на місцевому рівні за допомогою ГІС.

Шокує, що для запровадження ГІС у громаді потрібна лише «політична» воля та розуміння, що кошти на впровадження це не витрати, а інвестиції у майбутній розвиток та благополуччя мешканців. Є безліч варіантів для громад це і хмарні веб рішення і розбудова власної інформаційно-технологічної інфраструктури, що обрати залежить від сміливості голів ОТГ.

Отже, застосування ГІС є ефективним механізмом реінжинірингу управлінських процесів на всіх рівнях, бо за їх допомогою можна вирішувати широке коло задач. За сприяння ГІС нові адміністративно-територіальні утворення можуть почати розвиватися за новими більш

відкритими та прозорими принципами, із розробкою сучасної планувальної документації, збільшенням фінансової свободи і вибором оптимальних варіантів побудови комфортних для життя людей умов. Саме у таких громадах, де люди усвідомлюють відповідальність за майбутнє, відбувається впровадження інноваційних рішень, серед яких важливе місце займають геоінформаційні системи.

Список використаних джерел:

1. Абдикеев Н. М., Данько Т. П., Киселев А. Д. Реинжиниринг бизнес-процессов. Москва : Эксмо, 2015. 592 с.
2. Костюкевич Р. М., Мандзюк О. М. Проектне управління в системі стратегічного планування об'єднаних територіальних громад. *Управління розвитком складних систем*. 2016. Вип. 26. С. 74–82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2016_26_12
3. Приходченко Л. Адаптація концепції реінжинірингу до адміністративних процесів в органах публічної влади: підходи, методи та моделі. *Зб. наук. пр. НАДУ. Спецвипуск*. 2020. С. 126–130. URL: <http://zbirnyk.academy.gov.ua/pages/dop/8/files/7740705e-2cea-434b-963e-b7af3819d42b.pdf#page=126>
4. Таранюк Л. М. Науково-понятійний апарат реінжинірингу бізнес-процесів підприємства. *Механізм регулювання економіки*. 2009. № 4. С. 97–104.